

[Kaj Andresen.]

men også kan pålægges udenfor, vil være et værdifuldt middel til at skaffe kommunerne de nødvendige arealer. Vi kan også gå ind for fremgangsmåden, der foreslås, når tilbudspligten skal praktiseres; i det ene tilfælde går kommunen positivt ind ved at sige ja eller give et modtilbud, og ejeren kan i en periode ikke sælge til anden side på lempeligere vilkår. Det skulle bevirke, at det er en realistisk pris, kommunen får opgivet, så ordningen ikke virker prisfordyrende. I det andet tilfælde, hvor kommunen siger nej, kan ejeren sælge frit til anden side i en tilsvarende periode.

Der er dog en række ting, vi i socialdemokratiet gerne vil have afklaret, inden vi giver tilslutning til forslaget. Det første vedrører arealgrænsen for tilbudspligten. Den er i forslaget ansat til mindst 6.000 m². Vi er indforstået med, at tilbudspligten ikke skal hvile på almindelige parcellusgrunde, men i anden lovgivning har vi jo en arealgrænse for disse, som ligger betydelig lavere, og det ville, synes jeg, være en forbedring, om man, sådan som tilfældet er i Sverige, satte grænsen til 3.000 m²; man burde måske oven i købet føje en værdigrænse til.

Det andet har også forbindelse med de 6.000 m². Jeg har opfattet formuleringen sådan, at tilbudspligten gælder ethvert areal over 6.000 m², og at en ejer af et større areal derfor ikke kan frasælge én kvadratmeter, uden at tilbudspligten træder i funktion. Jeg vil gerne bede om at få denne opfattelse bekræftet.

I forslaget forekommer ud over de almindelige svarfrister to perioder på 8 måneder, nemlig en periode, hvor ejeren kan sælge under tilbudspligten, og en, hvor ejeren kan sælge frit. Jeg går ud fra som givet, at ved disse fristers udløb indtræder den på ejendommen hvilende tilbudspligt automatisk igen; i modsat fald ville forslagets virkning nemlig være meget begrænset.

Som jeg allerede har sagt, vil en tilbudspligt sikkert kunne skaffe en del jord frem til kommunerne; men lige så sikkert er det, at tilbudspligt alene ikke er tilstrækkelig. Hvis det formål, som også er antydnet heri, skal nås: at sikre planlægning, billige kommunernes investeringer og modvirke grundspekulationen, er det ikke tilstrækkeligt. Hvad nytter det, at en kommune har

erhvervet 90 pct. af den jord, der skal anvendes til en godkendt byplans realisering, hvis de 10 pct. holdes tilbage af enkelte jordejere, som ser deres fordel i at vente? Måske er det netop de arealer, hvorpå et kommende boligkvarter skal ligge. Skal hele systemet ikke falde sammen, må kommunerne have ret til ekspropriation også til boligbyggeri, når formålet er at gennemføre en byplan — og jeg kan da oplyse som svar på et spørgsmål, der faldt før, at i Sverige har man en sådan ekspropriationsret for kommunerne. Herom findes der ikke noget i dette forslag og heller ikke i de andre jordlovsforslag.

Vi mener, det er en halv løsning af problemerne, når regeringen viger tilbage for at tage ekspropriation i anvendelse. Hvem i regeringen kan det være, der har hindret det? Det radikale venstre har flere gange givet udtryk for, at man var tilhænger af ekspropriation. I partiet venstre er der, så vidt jeg ved, stor sympati for tanken. I Bjerrekredsens venstre har en kreds i vinter arbejdet med jordlovsproblemerne, og i en betænkning, man dér udarbejdede, hedder det, citeret fra et referat i Horsens Folkeblad for den 15. marts:

„Venstre bør dog, når en enkelt særinteresse hindrer en fornuftig byplanlægning i et særligt udviklingsområde, kunne acceptere ekspropriation som en nødløsning.“

nøjagtigt hvad socialdemokratiet ønsker, og hvad vel det radikale venstre også ønsker. Dermed er der et stort flertal derfor her i folketinget. Jeg beklager, at der ikke fra regeringen foreligger noget forslag, som kan indhente det forsømte; men da det ikke foreligger, kan jeg godt sige, at vi fra socialdemokratiets side vil fremsætte ændringsforslag, der tillægger kommunerne en sådan ret til ekspropriation af jord, der er nødvendig for en byplans gennemførelse.

Til sidst en meget væsentlig ting: hvad hjælper i øvrigt reglerne om tilbudspligt, ja, selv ekspropriationsmuligheder, hvis kommunerne ikke kan skaffe midler til jorderhvervelserne, og det vil gælde en lang række af udviklingskommunerne. Regeringen har hidtil afvist vore forslag om øgede lånemidler i boligfonden; man har hævdet, at de 150 mill. kr. pr. år var tilstrækkeligt til at dække de ønsker, de behov, der i